

Bestuursvoorstel

Onderwerp: Opstartfase HWBP Verkenning Versterking Dollarddijk Nummer: 4008	Agendapunt: 5
--	---------------

DB: Ja 09-01-2024	BPL: Nee	FAZ: Ja 24-01-2024	VVSW: Ja 24-1-2024	AB: Ja 07-02-2024
-----------------------------	-----------------	------------------------------	------------------------------	-----------------------------

Opsteller: Erik Jolink, (0598) 69 3249 Beleid, Projecten en Laboratorium	Opdrachtgever: Jelmer Kooistra	Portefeuillehouder: Martijn van Mensvoort
--	--	---

Ondersteuning van de afdeling: ☒ Technisch ☐ Juridisch ☒ Financieel ☒ Staf ☒ Communicatie ☐ ICT / Beveiliging

Externe betrokkenen: Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) Eems-Dollard 2050 (ED2050)	Reden: Het project Versterking Dollarddijk valt onder het HWBP en wordt grotendeels vanuit het HWBP gefinancierd. Het organiseren van grootschalige kleirijperijen voor het maken van dijkenklei sluit aan bij de doelstelling van ED2050 om de ecologische kwaliteit van het Eems-Dollard estuarium te verbeteren.
--	--

Samenvatting: <p>De zeedijk langs de Dollard moet worden versterkt om weer te voldoen aan de landelijke normen zoals vastgelegd in de Omgevingswet.</p> <p>Het project Versterking Dollarddijk is op 13 november 2023 in de programmering van de HWBP-projecten opgenomen en kan daarmee formeel van start. In het HWBP-programma is de planning van het project als volgt vastgesteld:</p> <ul style="list-style-type: none">• Verkenning: (2025-2026)• Planuitwerking: (2027-2028)• Realisatie: (2029-2037) <p>Om in 2025 met de Verkenning te kunnen starten, dient er een Plan van Aanpak te worden opgesteld op basis waarvan eind 2024 de beschikking (financiering) voor de Verkenningfase door het HWBP kan worden vastgesteld. Daarnaast zal er in 2024 een aantal activiteiten worden uitgevoerd – zoals nader technisch onderzoek naar binnen- en buitenwaartse stabiliteit van de dijk – die een nog beter inzicht geven in de daadwerkelijke dijkversterkingsopgave. Ook willen we met de partners binnen het programma Eems-Dollard 2050 (ED2050) een plan opstellen voor de organisatie van grootschalige kleirijperijen. Deze voorbereidende activiteiten om in 2025 te kunnen starten met de Verkenning, noemen we de <i>Opstartfase HWBP Verkenning</i>.</p> <p>De kosten van deze Opstartfase zijn begroot op € 998.072,-. De gemaakte kosten worden in de HWBP-beschikkingaanvraag voor de Verkenning (eind 2024) meegenomen en 90% van de gemaakte kosten worden door het HWBP gefinancierd. Uiteindelijk komt 10% van de kosten voor rekening van het waterschap.</p>
--

Duurzaamheidsparagraaf:

Duurzaamheid speelt een belangrijke rol bij HWBP-projecten zoals de Versterking van de Dollarddijk. Het HWBP heeft als ambitie om in 2030 klimaatneutraal en emissieloos te werken. In het Plan van Aanpak Verkenning dat we in 2024 gaan opstellen, zal het thema duurzaamheid worden meegenomen. In de Opstartfase, waarop dit bestuursvoorstel betrekking heeft, is geen aparte duurzaamheidsparagraaf voorzien.

Begrotingsaspecten:

De kosten bedragen € 998.072,-. 90% van dit bedrag zal door het HWBP na de beschikking voor de Verkenning (eind 2024) met het waterschap worden verrekend. In tabelvorm:

Kosten Opstartfase:	€ 998.072,-
Voorschot door Waterschap:	€ 998.072,-
Financiering HWBP (90%):	€ 898.264,-
Financiering Waterschap (10%)	€ 99.807,-

De resterende € 99.807,- zal gedekt worden vanuit de ingestelde bestemmingsreserve HWBP. Voorgesteld wordt een bruto krediet van € 998.072,- beschikbaar te stellen, vanwege de voorfinanciering. Uiteindelijk bedraagt het netto krediet € 99.807,- ten behoeve van de Opstartfase HWBP Verkenning Versterking Dollarddijk.

AB-voorstel:

- Een krediet beschikbaar stellen van bruto € 998.072,- (netto € 99.807,-) ten behoeve van de Opstartfase HWBP Verkenning Versterking Dollarddijk;
- Instemmen met de voorgestelde financiering;
- Indien de 10% PGEB voor het jaar 2024 en latere jaren niet wordt gerealiseerd, blijven de betreffende middelen geormerkt voor volgende projectfasen in het HBWP.

Bijlagen:

Nee

Ter inzage AB: ja, bij het bestuurssecretariaat

Onderwerp(en):

- kostenspecificatie

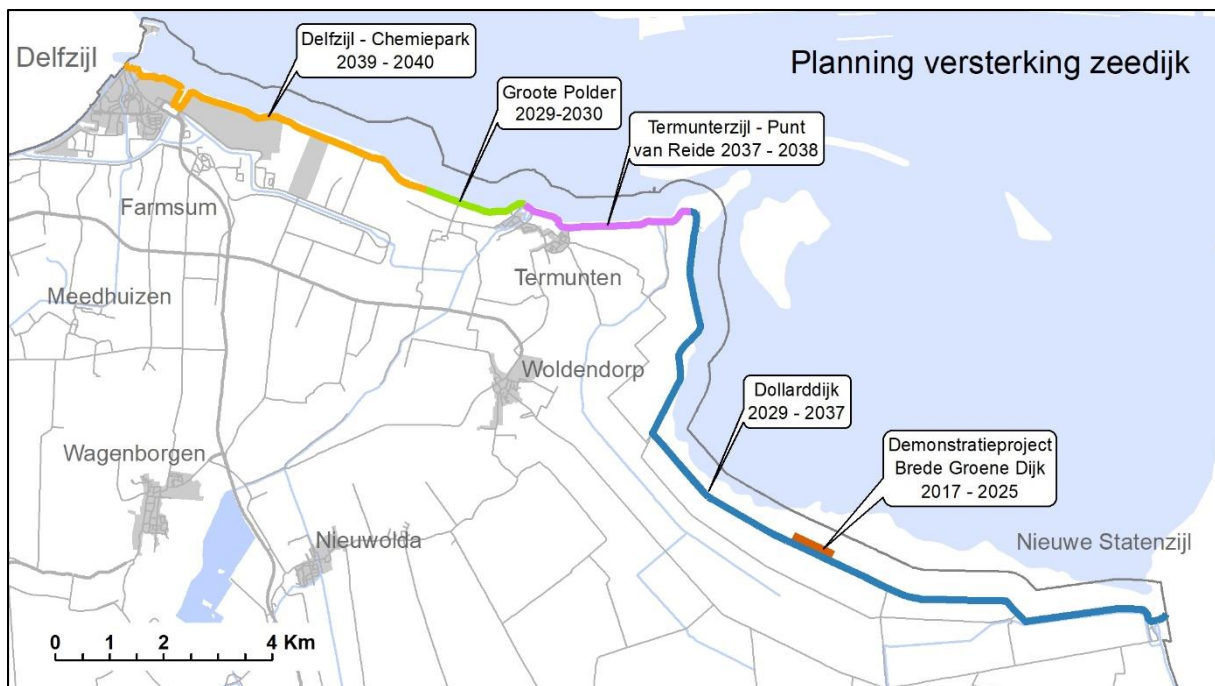
Besluit/opmerkingen bestuur:**Paraaf secretaris-directeur:**

Inleiding

Waterschap Hunze en Aa's is als dijkbeheerder verantwoordelijk voor het op orde houden en brengen van de zeedijk langs de Eems-Dollard tussen Delfzijl en de Duitse grens (onderdeel van Traject 6-7). Om Nederland te beschermen tegen hoogwater vanuit zee moeten alle dijken in 2050 voldoen aan de landelijke normen zoals vastgelegd in de Waterwet (en vanaf 2024 in de nieuwe Omgevingswet). Uit de hiervoor in 2017 - 2023 uitgevoerde beoordeling blijkt dat de zeedijk voor het gehele beheergebied van het Waterschap Hunze en Aa's niet voldoet aan de landelijke normen. Daarom moeten voor het gehele traject maatregelen worden genomen.

Voorgeschiedenis / eerdere besluitvorming / beheerplan

In het Waterbeheerprogramma 2022-2027 is een planning opgenomen voor de verschillende te versterken deeltrajecten: beginnend bij de Duitse grens werken we richting Delfzijl (zie onderstaande figuur). Dit sluit ook goed aan op het uitgevoerde demonstratieproject Brede Groene Dijk. In onze planning wordt het dijktraject langs de Dollard (15 km) als eerste versterkt. De voorbereiding is gestart in 2023, de uitvoering is vanaf 2029. Dit dijktraject is aangemeld bij het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) onder de naam "Dollarddijk".

Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)

Het project Versterking Dollarddijk valt onder het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Het HWBP is een alliantie tussen de 21 waterschappen van Nederland en Rijkswaterstaat. Deze 22 organisaties werken samen in uitvoering, financiering en kennisontwikkeling om de primaire waterkeringen zoals zeedijken in 2050 aan de waterveiligheidsnormen te laten voldoen.

Elk dijkversterkingsproject start met een *beoordeling van de veiligheidsopgave*, een *trajectaanpak* en met een *ingangstoets*. Indien de scope van het project als stabiel wordt beoordeeld (d.w.z. dat de

waterveiligheidsopgave helder is, er inzicht is in de omgevingsopgave en dat er een duidelijk beeld is van projectrisico's en de beheersing ervan), neemt de HWBP-programmadirectie het project op in het HWBP-programma. Om de beheersbaarheid van het programma te vergroten, werkt het HWBP met een systematiek die ontleend is aan de MIRT-werkwijze (Meerjarenprogramma voor Infrastructuur, Ruimte en Transport, een rijksinvesteringsprogramma). Ieder HWBP-project doorloopt in principe 3 fasen: Verkenning, Planuitwerking en Realisatie.

Voor het project Versterking Dollarddijk is de ingangstoets doorlopen, waarna het op 13 november 2023 in de programmering van de HWBP-projecten is opgenomen. Daarmee kan het project formeel van start. In het HWBP-programma is de planning van het project als volgt vastgesteld:

- Verkenning: (2025-2026)
- Planuitwerking: (2027-2028)
- Realisatie: (2029-2037)

Voorafgaand aan de start van elk van deze fasen moet een Plan van Aanpak (PvA) worden opgesteld en worden ingediend bij de programmadirectie van het HWBP. Aan de inhoud van het PvA worden door het HWBP bepaalde specifieke eisen gesteld, bijvoorbeeld ten aanzien van kostenramingen, planning, risicobeheersing, personele capaciteit, project-inkoopstrategie en duurzaamheid. Nadat het PvA door de HWBP-programmadirectie is getoetst, wordt er een zogeheten *beschikking* afgegeven, waarmee de financiering van de betreffende fase is vastgelegd.

De kosten voor een HWBP-dijkversterkingsproject worden – mits sober en doelmatig uitgevoerd – voor 90% door het HWBP gefinancierd. Het waterschap draagt aan het versterkingsproject een projectgebonden aandeel van 10% van de projectkosten. De inzet van eigen waterschapsmedewerkers (salariskosten en overhead) valt ook onder de projectkosten en wordt voor 90% door het HWBP gefinancierd op basis van de HWBP-tabel “Uurtarieven voor de inzet van waterschapspersoneel bij de Dijkversterkingsprojecten van het HWBP”.

Om zicht te hebben op de kosten van alle dijkversterkingsprojecten die tot 2050 moeten worden uitgevoerd, worden door het HWBP normbedragen gehanteerd. Deze normbedragen zijn afhankelijk van de complexiteit van het te versterken dijktraject en worden uitgedrukt in een prijs per kilometer. De Dollarddijk is in de HWBP-programmering opgenomen voor 8 miljoen euro per kilometer. Voor de totale 15 km Dollarddijk resulteert dit in een bedrag van 120 miljoen euro. Dit totaalbedrag is volgens de HWBP-normen als volgt over de verschillende fasen verdeeld:

- Verkenningsfase: 6 miljoen euro (5%)
- Planuitwerkingsfase: 12 miljoen euro (10%)
- Realisatiefase : 102 miljoen euro (85%).

De daadwerkelijke kosten van de verschillende fasen worden door ons waterschap in de Plannen van Aanpak voor deze fasen berekend.

Het project Versterking Dollarddijk start met de Verkenning. In de Verkenningsfase wordt conform de MIRT-systematiek uit mogelijke alternatieven voor de versterking van de dijk via de zogenoemde zeef-benadering toegewerkt naar een voorkeursalternatief (VKA). Uiteraard zal hierbij gebruik worden gemaakt van de kennis en ervaring die is opgedaan in het demonstratieproject Brede Groene Dijk, waarbij de toepassing van “klei van dichtbij” een prominente plek inneemt. Maar ook andere alternatieven (bijvoorbeeld een asfaltdijk) zullen in de Verkenningsfase moeten worden onderzocht.

Aan het eind van de Verkenningfase (2026) kan dan een afgewogen besluit worden genomen over de wijze waarop de Dollarddijk wordt versterkt.

Dit bestuursvoorstel heeft betrekking op de Opstartfase van de Verkenning: dit is de fase om te komen tot de *beschikking voor de Verkenning*

Opstartfase HWBP Verkenning Versterking Dollarddijk

Om conform de HWBP-programmering in 2025 met de Verkenning te kunnen starten, dient er een Plan van Aanpak te worden opgesteld op basis waarvan eind 2024 de beschikking (financiering) voor de Verkenningfase door het HWBP kan worden vastgesteld. Daarnaast zal er in 2024 een aantal activiteiten worden uitgevoerd – zoals nader technisch onderzoek naar binnen- en buitenwaartse stabiliteit van de dijk – die een nog beter inzicht geven in de daadwerkelijke dijkversterkingsopgave. Ook willen we met de partners binnen het programma Eems-Dollard 2050 (ED2050) een plan opstellen voor de organisatie van grootschalige kleirijperijen. Deze voorbereidende activiteiten om in 2025 te kunnen starten met de Verkenning, noemen we de *Opstartfase HWBP Verkenning*. In deze Opstartfase werken we samen met het begeleidingsteam van de HWBP-programmadirectie.

De kosten van deze Opstartfase zijn begroot op € 998.072,-. De gemaakte kosten worden in de HWBP-beschikkingaanvraag voor de Verkenning meegenomen en 90% van deze gemaakte kosten worden door het HWBP gefinancierd. 10% van de kosten komen voor rekening van het waterschap.

Risico's en kansen

De activiteiten die in de Opstartfase worden uitgevoerd, worden vooraf besproken met de HWBP-programmadirectie. De kosten die hiervoor zijn geraamd, worden in de HWBP-beschikkingaanvraag voor de Verkenning meegenomen. De "subsidiabiliteit" van deze activiteiten wordt in een tussentijdse afspraak tussen het HWBP en het waterschap vastgelegd. Mocht er over een bepaalde activiteit die voor de Opstartfase is geraamd geen overeenstemming met het HWBP zijn over de "subsidiabiliteit" daarvan – en de kosten van deze activiteit niet voor 90% door het HWBP worden vergoed – wordt dit voorgelegd aan het DB.

In de Opstartfase wordt de samenwerking met de partners binnen het programma ED2050 voortgezet. Dit biedt kansen voor het organiseren van grootschalige kleirijperijen, waarin klei wordt gemaakt ten behoeve van de versterking van onze Dollarddijk.

Extern betrokkenen/extern overleg

Tijdens de Opstartfase zal intensief worden samengewerkt met het begeleidingsteam van de HWBP-programmadirectie en met het programma ED2050

Financiën

De totale uitgaven worden geraamd op € 998.072,-. Een specificatie van deze kosten ligt voor u ter inzage bij het bestuurssecretariaat. In dit bestuursvoorstel wordt u gevraagd in te stemmen met het beschikbaar stellen van een bruto krediet van € 998.072,-. Uiteindelijk zal 90% van dit bedrag door het

HWBP – na de beschikking voor de Verkenning (eind 2024) – worden gefinancierd. Als krediet blijft dan netto € 99.807,- beschikbaar ten behoeve van de Opstartfase. Doordat we bij HWBP projecten werken met voorfinanciering is er eerst sprake van een bruto krediet. Hierdoor vinden alle uitgaven rechtmatig plaats. In tabelvorm:

Kosten Opstartfase:	€ 998.072,-
Voorschot door Waterschap:	€ 998.072,-
Financiering HWBP (90%):	€ 898.264,-
Financiering Waterschap (10%)	€ 99.807,-

Ons 10% aandeel wordt geactiveerd, in één keer (1 jaar) afgeschreven en ten laste van de exploitatie gebracht. Deze methode wordt pas toegepast als de 90% financiering door het HWBP is ontvangen. De dekking van deze exploitatiekosten vindt plaats door de inzet van de al gevormde bestemmingsreserve HWBP. Deze reserve heeft momenteel een omvang van € 5 miljoen. Deze reserve is in 2016 ingesteld. Het doel van de reserve is om het 10% aandeel van HWBP-projecten (het PGEB; Project Gebonden Eigen Bijdrage) te kunnen financieren. De reserve wordt jaarlijks gevoed door het verschil tussen de oorspronkelijk geraamde jaarlijkse HWBP bijdrage en de lagere jaarlijkse HWBP bijdrage, als gevolg van de invoering van het 10% aandeel in 2014, te reserveren.

In tegenstelling tot reguliere kredieten stellen wij u voor het krediet (uiteindelijk alleen het 10% aandeel) in één keer ten laste van de exploitatie te brengen en niet af te schrijven over 30 jaar. Dat is voor investeringen in de zeedijk de vastgestelde afschrijvingstermijn volgens ons Financieel Statuut. Er is voor deze afwijking gekozen omdat de overige kosten van het HWBP-programma (het 90% aandeel van het HWBP zelf en onze jaarlijkse HWBP-bijdrage) ook niet over meerdere jaren wordt afgeschreven. Ook zijn vorige versterkingsopgaven (door de 100% financiering destijds) niet in de balans opgenomen. Deze consequente lijn trekken we hiermee door.

Deze methode gaan we voor alle HWBP-projecten en alle fasen toepassen. Hoewel er iets voor te zeggen is om de kosten voor de planvormingsfase rechtstreeks ten laste van de exploitatie te brengen, kiezen wij hier niet voor. De omvang van onze meerjarige HWBP-projecten maakt dat een goed zicht op de financiële administratie en verantwoording gebaat is bij het centraal registreren van alle financiële transacties. Daarvoor is onze projectadministratie het meest geschikt. Om die reden wordt voorgesteld ook voor deze planvoorbereiding een krediet beschikbaar te stellen.

Een lange termijn doorkijk van de voeding van de bestemmingsreserve HWBP – nodig om ons 10% aandeel te financieren - geeft aan dat de reserve toereikend is om het 10% aandeel voor de Versterking Dollarddijk (15 km.) te financieren.

Voor de versterking van de resterende zeedijk (tot aan Delfzijl) is het nog onduidelijk of de huidige financieringswijze toereikend is. Hiervoor zorgen vooral de toenemende druk op het HWBP-programma door kostenstijgingen en extra opgaven in de toekomst.

Naar aanleiding van de bespreking in de uniecommissie Waterkeringen (CWK) op 5 december 2023 is door de Unie van waterschappen een ledenbrief verzonden waarin de waterschappen zijn geïnformeerd over nadere afspraken rondom het 10% aandeel. Uitgangspunt moet zijn dat een waterschap bij een HWBP-project altijd op het 10% aandeel (Project Gebonden Eigen bijdrage, PGEB) moet uitkomen qua kosten. Hiervoor zullen we een eventueel voordeel op een HWBP-project (ons aandeel is dan minder dan 10%) in de jaarrekening moeten gaan reserveren (oormerken). Zo'n reserve staat dan naast onze eigen bestemmingsreserve HWBP.

Wettelijke kader/juridische procedure/inspraak

Er vinden tijdens de Opstartfase nog geen wettelijke / juridische procedures en / of inspraakrondes plaats. Deze zullen plaatsvinden tijdens de Verkenningfase en de Planuitwerkingsfase (2025-2028)

Communicatie

Tijdens de Opstartfase zal communicatie vooral gericht zijn op het informeren van stakeholders dat er gestart is met de voorbereiding van de versterking van de Dollarddijk: de daadwerkelijke versterking zal vanaf 2029 gaan plaatsvinden. Er zal veelal een directe link zijn met de communicatie vanuit het demonstratieproject Brede Groene Dijk. Vanuit omgevingsmanagement zullen tijdens de Opstartfase – met de kennis vanuit het demonstratieproject Brede Groene Dijk – de belangen vanuit de omgeving worden geïnventariseerd

Uitvoering/tijdspad

Het project Versterking Dollarddijk is op 13 november 2023 in de programmering van de HWBP-projecten opgenomen. Daarmee is Opstartfase Verkenning formeel van start gegaan. In het vierde kwartaal van 2024 wordt met het indienen van het Plan van Aanpak Verkenning bij het HWBP de beschikking door het HWBP voor de Verkenningfase aangevraagd. Eind 2024 zal aan het bestuur worden gevraagd om in te stemmen met de financiering van de Verkenningfase, analoog aan dit voorstel waarin wordt gevraagd om krediet voor de Opstartfase .

Voorstel

- Een krediet beschikbaar stellen van bruto € 998.072,- (netto € 99.807,-) ten behoeve van de Opstartfase HWBP Verkenning Versterking Dollarddijk
- Instemmen met de voorgestelde financiering.
- Indien de 10% PGEB voor het jaar 2024 en latere jaren niet wordt gerealiseerd, blijven de betreffende middelen geormerkt voor volgende projectfasen in het HBWP.

namens het dagelijks bestuur,

Harm Küpers
secretaris-directeur

Geert-Jan ten Brink
dijkgraaf